

Aan zijn voeten

HET VERHAAL VAN
RUTH EN BOAZ

ROMAN

TESSA AFSHAR

Tessa Afshar

Aan zijn voeten

Roman

Vertaald door Susanne Castermans-Nelleke

Nederlandse vertaling © Uitgeverij Voorhoeve – Utrecht, 2015
Postbus 13288, 3507 LG Utrecht
www.kok.nl
www.puurvandaag.nl

Oorspronkelijk verschenen onder de titel *In the Field of Grace* bij Moody Publishers, 820 N. LaSalle Boulevard, Chicago, IL 60610, USA.
© Tessa Afshar, 2014

Vertaling Susanne Castermans-Nelleke
Omslagillustratie Moody Publishers
Omslagontwerp Hendriks grafische vormgeving
Binnenwerk Stampwerk, Nijkerk
ISBN 978 90 297 2455 5
ISBN e-book 978 90 297 2456 2
NUR 302

Tenzij anders vermeld zijn de citaten uit de Bijbel overgenomen uit de Nieuwe Bijbel Vertaling (NBV), uitgegeven door het Nederlands Bijbelgenootschap, Haarlem, 2004.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

1

Vijfjaar later

Bij wie hoor je en waar kom je vandaan?
1 Samuel 30:13 (Groot Nieuws Bijbel)

Iedereen in de stad Kir-Cheres leek naar het marktplein te zijn gekomen om de laatste inkopen te doen voordat de kraampjes gingen sluiten. Drommen. Waarom konden ze niet gewoon thuisblijven? Ruth probeerde het gedrang van de vele mensen te negeren. Ze streek met haar klamme hand over haar versleten tuniek en haalde diep adem om haar zenuwen te kalmeren; de zweetlucht die lichtelijk was gecamoufleerd met olieachtige reukstoffen, leek haar een klap in haar gezicht te geven.

Ruths moeder had haar gestuurd om dadels te kopen. Ze keek naar de bergen bruine, kleverige vruchten in een kraam en probeerde te bedenken hoe ze de beste prijs kon krijgen om te voorkomen dat haar moeder haar weer eens vernietigend zou toespreken. Ze boog zich voorover, pakte er een en bekeek de vrucht aandachtig. In Ruths ogen zag hij eruit als een dadel, waarmee haar kennis over dit onderwerp was uitgeput. Ze stond op het punt haar mond open te doen om te vragen naar de prijs, maar verbaasde zich toen een hand voorzichtig haar arm streekde.

‘Je kunt wel betere vinden,’ fluisterde een zachte stem in haar oor. Verbijsterd draaide Ruth zich om om te zien waar dat advies vandaan kwam. Het was een vrouw van middelbare leeftijd met een gladde huid en dik, grijs haar dat onder haar ivoorkleurige hoofddoek uit piepte. Haar fletsblauwe tuniek leek schoon, maar dat was ook het enige positieve wat ervan gezegd

kon worden. Het leer van haar sandalen, zichtbaar onder haar enkellange tuniek, vertoonde duidelijk sporen van slijtage.

Bruine ogen keken haar sprankelend aan. ‘Wat een mooie, jonge vrouw. Moge God je zegenen, kind.’

Complimenten en Ruth gingen niet goed samen. Beslist niemand had haar ooit ‘mooi’ genoemd. Haar oudste zus stond bekend als de schoonheid van het gezin. Ruth was de jongste en de ‘grote teleurstelling’. De laatste kans voor haar ouders op een zoon. Verkeken.

Te groot. Te stil. Te vrouwelijk.

‘Pardon?’ zei ze al friemelend met de lege zak in haar handen. Vergeefs probeerde ze te slikken.

‘Vergeef me. Mijn zoons zeggen me dat ik te vrij spreek. Maar je bent zo’n mooi schepseltje, dat ik het je wel moest vertellen.’

Ruth gaapte haar aan als een van de koeien van Basan.

De onbekende schonk haar een brede lach waarbij een complete rij verrassend witte tanden te zien was. ‘Ik heb je in verlegenheid gebracht. Het spijt me. In Israël zijn we nu eenmaal openhartiger over onze gedachten. Die gewoonte ben ik nooit kwijtgeraakt.’

Dat verklaarde haar vreemde, zangerige accent. En de merkwaardige zegen die ze Ruth had gegeven. Wat had ze precies gezegd? De Heer. Niet Kemos, maar moge de Heer je zegenen. ‘U komt uit Israël,’ zei Ruth, die moeite had met het uitspreken van die woorden.

‘Ja. Mijn zoons en ik wonen hier al vele jaren. We zijn gekomen toen er hongersnood heerste in Betlehem en we bang waren om de hongerdood te sterven. Mijn man kwam met ons mee, maar hij is enige jaren geleden aan een slopende ziekte overleden.’

‘Dat moet heel moeilijk zijn geweest,’ zei Ruth, ‘dat u uw zoons alleen en in een vreemd land moest opvoeden.’

‘Het moeilijkste wat ik ooit heb gedaan. Maar God heeft ons erdoorheen geholpen.’

Ruth, die niets wist over deze God behalve het vage idee dat Hij de godheid was die in Israël werd aanbeden, knikte kort.

‘Ik heet Noömi. Noömi uit Betlehem, in Juda. En jij, lief meisje? Hoe heet jij?’

‘Ruth.’

‘Ruth.’ Noömi knikte. ‘Dat is een mooie naam. Heb je ook broers en zussen?’

‘Vier zussen, allemaal ouder.’

Noömi trok haar wenkbrauwen op en maakte een zacht neuriënd geluid in haar keel. Een merkwaardige stilte daalde op hen neer; Ruth voelde de menigte verdwijnen uit haar zintuigen en de aanhoudende geluiden en geuren vervaagden. Ze had de vreemde indruk dat de vrouw recht in haar leven had gekeken en de pijn en het verdriet daarvan had begrepen, gewoon na één zin. Alsof Noömi wist dat vier oudere zussen betekende dat Ruth onzichtbaar was opgegroeid. Ongewenst. Nooit echt in staat om iemand een plezier te doen.

Toch had ze geen enkel woord gezegd, alleen maar een zacht geluid gemaakt in haar keel.

Alsof ze plotseling tot een besluit was gekomen zei Noömi: ‘Kom naar mijn huis en eet met ons mee. Mijn zoons zullen het geweldig vinden om je te ontmoeten.’

Ruths mond zakte open. ‘Ik... dank u. Maar ik moet dadels kopen. Voor mijn moeder.’

‘O ja. Probeer dat kraampje daar. Die Mesa daar zou je bijna een eerlijk man kunnen noemen. En zijn fruit is vers. Maar laat hem het niet uitzoeken. Sta erop dat je zelf de dadels pakt die je wilt hebben. Hij zal gaan mopperen, maar let daar niet op. Je moeder zal blij zijn met wat je mee naar huis brengt.’

U kent mijn moeder niet.

‘Dat is vriendelijk van u. Dank u wel, Noömi.’

Voordat Ruth een prijs was overeengekomen met de verkoper die Noömi had aangeraden, verscheen de vrouw zelf weer en stelde zich op naast Ruth. ‘Kom, Mesa. Wat is dat nou voor een prijs voor een dochter van Moab? Dat kan beter.’

Mesa gehoorzaamde door zijn prijs iets te laten zakken. Ruth, die geen talent had voor afdingen, glimlachte dankbaar naar de Israëlitische vrouw. ‘Kan ik eindelijk ook een keer thuiskomen van de markt met een fatsoenlijke aankoop. Niet alleen ik bedank u, maar mijn hele familie.’

Noömi lachte. Het geluid stond Ruth wel aan, helder en innemend, zonder onnodig de aandacht te trekken. Ze kon zich de ontberingen in het leven van deze vrouw voorstellen. En toch was Noömi nog steeds in staat om blij te zijn met kleine dingen.

‘Wil je bij me langskomen nadat je de dadels bij je moeder hebt gebracht? Ik ben alleen met mijn zoons en ons huis is heel eenvoudig. Maar je bent van harte welkom. Ik zal je eten geven en daarna zal ik met je meelopen naar huis zodat je in het donker de weg terug zult vinden.’

Ruth voelde dat haar huid ging gloeien en dat het bloed naar haar wangen steeg. ‘Dat zou ik leuk vinden.’

Noömi klopte op haar hand en vertelde hoe ze haar huis kon vinden.

Voordat ze de dadels bij haar moeder bracht, verborg Ruth de twee grootste exemplaren in haar draagdoek. Voor het eerst had haar moeder geen knorrige opmerkingen toen ze de aankoop van haar dochter nakeek. Het was niet in Ruth opgekomen om hiervoor een pluim van haar moeder te verwachten. Een pluim en haar moeder gingen zelden samen. Niet als het om de vijfde dochter van de vrouw ging.

‘Waar is grootvader?’ vroeg Ruth.

‘Wat denk je? Hij ligt op zijn mat te slapen, zoals altijd, en verwacht dat iedereen maar voor meneer zorgt.’

Ruth bloosde om de bitsige verzuchting van haar moeder. De enige die al die jaren echt aardig voor haar was geweest, was haar grootvader. Terwijl alle anderen in haar familie haar niet voor vol aanzagen, deed de vader van haar vader alsof Ruth de meest dierbare van zijn kroost was.

Tevreden voelde Ruth aan de dure, linnen draagdoek die rond haar middel zat gebonden. De oude man had die jaren geleden voor haar gekocht, nadat Ruths zussen haar ongenadig hadden geplaagd. Omdat ze hun gemene woorden niet langer kon aanhoren, was ze het land achter hun huis opgerend en had zich daar de hele nacht verstopt. Lange tijd had ze daar gezeten, huilend. Niemand had de moeite genomen om haar te zoeken. Behalve grootvader.

In de loop van de volgende ochtend kwam hij naar haar toe en ging op zijn hurken zitten om in haar ogen te kunnen kijken. ‘Daar ben je dus. Ik heb je overal gezocht.’

‘Ik was hier.’

‘Dat zie ik.’

‘Is moeder erg boos?’

‘Niet bozer dan anders, zullen we maar zeggen. Zolang jij je karweitjes maar afmaakt, denk ik dat ze wel weer rustig zal worden. Zo, en nu heb ik een cadeautje voor je.’

‘Voor mij?’

‘Jazeker. Omdat je mijn lieftallige kleindochter bent en ik trots op je ben.’ Hij reikte haar de mooiste draagdoek aan die Ruth ooit had gezien. Hij was wit met donkerblauwe strepen en langs de randen waren lichtblauwe bloemen geborduurd.

Vol verbijstering bracht ze uit: ‘Die moet een kapitaal hebben gekost.’

De oude man glimlachte. ‘Dat klopt. Maar jij bent het waard.’

Ruth liet de herinnering vervagen en knipperde haar tranen weg.

De grootvader op wie ze zo gesteld was geweest, was in de

afgelopen paar jaar verdwenen. Zijn geest was mettertijd vager geworden. Vaak leek hij geen van hen te herkennen. Hij leek verstrikt te zijn in een schaduwwereld, afgesloten, niet in staat om de gewone dingen van het leven te bevatten. Hij was bij hen en toch ook weer niet.

Ruth knielde bij zijn mat en aaide voorzichtig over zijn schouder. Zijn ogen gingen open, wazig en niet gefocust.

‘Ik heb een cadeautje voor u, grootvader.’ Ruth gaf hem een van de dadels en probeerde met haar smalle lichaam het presentje voor de rest van de kamer verborgen te houden.

De oude man staarde uitdrukingsloos naar de dadel in zijn handpalm. ‘Stop hem in uw mond,’ moedigde Ruth hem aan. ‘Hij is zoet.’ Ze bracht zijn hand naar zijn mond en gehoorzaam nam hij een hapje.

Hij maakte een waarderend geluidje. ‘Ik zei toch dat u het lekker zou vinden,’ fluisterde ze. ‘Maar laat moeder u niet betrappen, want dan hebben we een probleem.’

Er verscheen een glimlach op het gezicht van de oude man en even leek hij weer zijn vroegere zelf, begrijpend en met sprankelende humor in zijn wazige ogen. Soms kwam er ineens een helderheid over hem heen, plotseling en onverklaarbaar als een zomerregen, en werd hij weer de man van wie ze hield en die ze miste als een stukje uit haar eigen hart. Maar die momenten werden steeds schaarser naarmate de dagen verstrekten.

‘O, grootvader.’ Ruth omhelsde hem stevig. Tegen de tijd dat ze hem weer losliet, had de lege blik weer de plek ingenomen van de tijdelijke helderheid. Ruths schouders zakten af. Voorzichtig voerde ze hem de laatste dadel voordat ze hem weer alleen liet.

Haar moeder maakte geen bezwaar toen Ruth vertelde dat ze van plan was bij Noömi op bezoek te gaan. In werkelijkheid kon het niemand veel schelen of Ruth thuisbleef of een paar uur wegging, zolang ze haar eindeloze lijst met taken maar afwerkte.

Ruth genoot van de wandeling naar het huis van Noömi. De straten waren leeg, op een paar kinderen na die nog een laatste spelletje wilden spelen voor ze naar huis werden geroepen. Ze vond dit de fijnste tijd van de dag, net voor de schemering, wanneer de wereld stiller werd, wanneer de drukke bedrijvigheid van de dag op zijn einde liep en het lawaai van de vele gehaaste mensen afnam.

De platanen deur van Noömi's huis stond open en daarachter was een smalle kamer te zien, de enige kamer die het huis rijk was. De hoge van latwerk voorziene ramen waren opengezet zodat de bleke, wegwijnende zonnestralen naar binnen konden vallen. Door de laatste lichtbanen zag de ruimte er vrolijk uit. Een paar handgeweven matten bedekten het grootste gedeelte van de kale, lemen vloer en twee versleten kussens stonden tegen de achterste muur. Een rommelige properheid typeerde de kleine ruimte.

Ruth voelde een merkwaardige rust toen Noömi haar binnen verwelkomde. Ze kon het niet verklaren. Maar hier, in het huis van deze onbekende, voelde ze zich meer op haar gemak dan ze zich ooit had gevoeld in het huis waar ze haar hele leven had gewoond.

Noömi pakte haar hand en trok haar verder de kamer in. 'Wat ben je toch lang. Ik moet mijn hoofd achterover houden om je in de ogen te kunnen kijken.'

Ruth beet op haar lip en boog haar hoofd. Haar lengte was een bron van aanhoudende schaamte geweest vanaf haar tiende, toen ze, zomaar ineens, was uitgegroeid tot een lange lat. Ze was langer dan iedereen in haar familie, zelfs langer dan haar vader. Haar zussen plaagden haar en noemden haar 'boomstam' of 'bonenstaak'.

Noömi schrok. 'O schatje, dat is bedoeld als compliment. Je bent als een wilg, zacht en sierlijk. In Israël worden lange vrouwen heel erg bewonderd.'

Dan had ik in Israël geboren moeten worden. Maar ze slikte de woorden in.

‘Ga hier maar zitten, lieve Ruth. Ik vrees dat de kussens wat dun zijn geworden.’

Ruth ging zitten, duwde haar voeten naast haar heup en legde haar losse tuniek over haar tenen heen. ‘Ze zitten heel comfortabel.’

‘Mijn zoons zijn nog niet terug van het land. Ze gaan vroeg van huis en komen pas laat terug. Arme jongens. Hun werk is zwaar. We gaan eten zodra ze thuiskomen. Hou je van linzen?’

‘Mijn lievelingskostje,’ zei Ruth, alsof ze die niet elke dag hoefde te eten. ‘Zal ik u helpen met het brood?’ Voordat Noömi iets kon zeggen, was Ruth al opgestaan om naar haar toe te lopen. Noömi was koeken aan het bakken van deeg van gemalen gerst. Ruth spoelde haar handen met water af en pakte een grote hand vol om te kneden.

‘Wat een licht meel,’ zei ze en ze liet de bewondering doorklinken in haar stem. Ze wist hoeveel moeite het kostte om gerst tot fijn poeder te malen. Aangezien Noömi de enige vrouwelijke bewoner van haar huis was, kon ze het malen niet samen met een andere vrouw doen en dus ook geen grotere en meer efficiënte handmolen gebruiken.

Noömi glimlachte. ‘Ik vrees dat ik nogal lui ben als het op koken aankomt. Dus als je mijn hart wilt veroveren, dan ben je goed begonnen.’

Alweer een compliment? Ruth was de tel al kwijtgeraakt. Ze sloeg haar ogen neer en begon harder te kneden.

‘De steen is al heet. Zodra Machlon en Kiljon thuiskomen, bakken we het deeg zodat we bij onze soep warme gerstekoecken hebben. Wat zullen ze verrast zijn om jou te zien.’

Ruth keek Noömi vanonder haar wimpers scherp aan. ‘Dus u brengt niet elke dag dochters van Moab mee naar huis voor het avondeten?’

De oudere vrouw barstte in lachen uit. Ze veegde met een hand over haar wang, waarbij een wit spoor werd achtergelaten. ‘Nee, niet elke dag. Maar een vrouw met twee ongetrouwde, jonge zoons kan niet zomaar blijven afwachten. De jongens ploeteren het grootste deel van de dag op het land van hun meester. Hoe groot is de kans dat zij een begerenswaardige, jonge vrouw ontmoeten?’

Een begerenswaardige, jonge vrouw? Ongetrouwde zoons? Wat had ze zichzelf nu weer op de hals gehaald? Ruth haalde diep adem, slikte en wees naar het gezicht van Noömi. ‘U hebt meel op uw wang.’

Noömi pakte een doek om de vlek weg te vegen.

‘Ik denk niet dat dit zal werken.’ Ruth probeerde niet paniekerig te klinken. De gedachte dat ze twee vreemde mannen zou ontmoeten met de uitdrukkelijke bedoeling om te worden gewogen als een mogelijke bruid, maakte dat haar maag aanvoelde als een grote knoop. Ze zouden haar alleen maar afwijzen. ‘Ik denk dat ik maar beter naar huis kan gaan.’ Ze begon haar handen af te vegen aan de doek die naast haar lag en verstarde plotseling toen ze flarden van een gesprek opving. Ze fronste toen ze een vrouwenstem zachtjes hoorde reageren op de opmerking van een man.

De oude vrouw rende met zwaaiende armen naar de deur.

‘Moeder, we hebben een gast meegebracht,’ zei de kortste van de twee jongemannen. ‘Dit is Orpa. We zijn haar op het land tegengekomen en hebben haar meegevraagd voor het avondeten. Ze... Ze...’ Zijn stem stakte toen zijn oog op Ruth viel.

Noömi brak de spanning door in lachen uit te barsten. ‘Loof de Heere. Ik heb mijn vriendin Ruth ook gevraagd voor het avondeten. Wat een gezegende avond dat twee nieuwe vriendinnen ons gezelschap houden.’

Ruth hapte naar adem. Het zou een belediging zijn om nu

weg te gaan. Ze zou moeten blijven en de avond uitzitten. In ieder geval kon ze nu de druk van de aandacht delen met het andere meisje, Orpa. Ze was een mooi meisje, niet ouder dan zeventien, met bolle wangen en dikke, lange, zwarte wimpers.

Ze gingen op de grond zitten rond een veelgebruikte mat en begonnen te eten. Toen Noömi haar zoons voorstelde, tilde Ruth haar kin niet eens ver genoeg op om te zien welke naam bij wie hoorde. Vol ijver doopte ze haar warme brood in de schaal met geurige linzen en luisterde angstvallig naar het gesprek dat om haar heen plaatsvond.

Haar aandacht gleed naar Orpa op het moment dat het meisje zich wat koelte toewuifde. 'Ik kan niet tegen die hitte. Vanmiddag dacht ik dat mijn hoofd onder mijn hoofddoek gebakken zou worden en midden op het veld zou neerploffen. Dat zou een puinhoop zijn geweest. En de voorman kennende, had hij het me nog zelf laten opruimen ook.'

Ruth lachte en had niet in de gaten in welke richting haar uitgestrekte hand bewoog om haar brood in de olijfolie te dopen. Tot haar verbazing raakten haar vingers iemands huid. Verschrikt sloeg ze haar ogen op en keek in warme, bruine ogen.

Straatarm en rouwend om haar man komt Ruth aan in Israël. Haar enige hoop is dat ze genoeg voedsel kan verzamelen om haar schoonmoeder Noömi en zichzelf te behoeden voor de hongerdood. Maar God heeft een groter plan met haar leven.

Tussen alle mensen die haar behandelen als uitschot is er één man die haar nood ziet en hulp biedt. Deze Boaz kan zijn ogen niet van Ruth afhouden. Hij houdt zichzelf voor dat hij alleen maar zo vriendelijk is vanwege zijn familieband met Noömi, maar diep vanbinnen weet hij wel beter.

Tessa Afshar groeide als moslima op in Iran. Ze ging naar een kostschool in Engeland en verhuisde daarna naar de Verenigde Staten, waar ze zich bekeerde tot het christendom. Alles wat ze sindsdien heeft ontdekt over God en Zijn liefde, wil ze via haar romans doorgeven aan anderen.

‘Lezen, deze roman.’ – Nederlands Dagblad over *Achter de muren van Jericho*

‘Vier sterren!’ – *Reveil* over *Schrijfster aan het Perzische hof*

‘Dat God een God van herstel is, ondanks alle tegenslag, weet deze schrijfster duidelijk te verwoorden.’

– *Reformatorisch Dagblad* over *Schrijfster in Jeruzalem*

Voorhoeve

ISBN 978 90 297 2455 5 NUR 302

9 789029 724555

WWW.UITGEVERIJVOORHOEVE.NL